

Dunya şohrətlə sənətkar

1955-ci ildə Bülbül adına musiqi məktəbinə fortepiano üzrə Regina İvanovna Sərovinin sinfında bitirmişəm. Qiymatlarım

Təvişin sırrında bilməmişəm. Qıyməti emək elə idi. Ailəmizin ən kiçiyi mən idim. Qaradaşım Kamal isə ailəmizin ilki idi. O zaman o, artıq opera teatrında dirijor işləyirdi. Azər isə Konservatoriyanı çoxdan bitirmişdi.

Kamal Cle Hey gezannıñ qabagıñıñ gelidir. Ele bilirdim o bir dirijor kimi mene nezarət edir, qarşısında dayanıb əlleri ile ölçürdüzgün çalıb-çalmadığımı yoxlayır.

Xatırlayıram ki, o zaman Kamal Opera teatrında baş dirijor işləyirdi və yeni teatr mövsümü ərefəsində onunla "Ədəbiyyat və İncəsənət" qəzeti üçün təzə tamaşalarla bağlı müsahibə aparmışdım. Fövqələdən gözəl müsəcici və dirijor idi. Cox dürüst və

gözər müsliqçi və dirijor idi. Çox dərəst və saf insandı. Sonra mən Moskva "Bolşoy Opera"ında işlədiyim illərdə Kamal Stanislavski Operasında baş dirijor işləyirdim və dostluğunum burada da davam edirdi. Kamal Sovet İttifaqının istedadlı dirijorları

rindan idi. Dünya klassik operalarına öz bərdən, nota baxmadan dirijorluq edirdi. Bunu dünyada yalnız yapon dirijoru Klaus do Abbado edə bilirdi. Mən onu "La Skala" operasının 1970-ci ildə Moskva "Bolşoy Opera"ında qastrolunda izlədim. "Aida", "Otello" kimi çətin operalarına nota baxmadan dirijorluq edirdi. Kamal da eyni şəhər onun kimi dirijorluq edirdi. Daha sonra Kamal Gnesin adına Dövlət Konservatoriyasında müəllim işlədi, professor elmi dərəcəsinə qədər yüksəldi. Moskvadır mərkəzində Kalinin prospektində gözəl rahat evi vardı. Bir oğul və bir qız atası idi. O zaman xanımı ağır xəstə idi, evdə yatırıldı. İndi hər ikisi də dünyasını dəyişib. Allah onlara rəhmət elesin...

lənləndi. Həmçinin Cəfərənət Kərimən
dirijor cubuğunun həsrətini çəkirdim. Ele
ise niyə dirijor olmayış? Günlər gəlib ke
çirdi. Atam Cahanbaxış müsiqici deyildi
bəlkə o səbəbdən də məni anlamadı. Ürə
yimden keçəni anam da duymadı, axı
evdar qadındır... Qərəz, atam sənədlərim
Politexnik İnstitutuna verdi. Oğlunu mü
həndis görmək istəyirdi. Xoşbəxtlikdən
həmin il yayda valideynlərim şəhərdə yox
idilər. İmtahanlara altı gün qalmış sənəd

lərimi geri götürüb Konservatoriyaya verdim. İmtahanları əla verdim. Soruşa biləsən, evdə bunu necə qarşıladılar? Qarşılaşım razı qaldılar, atamlı anamın isə bu seçimim o qədər də ürəyindən olmadı. Fəridə xanım Quliyevanın sinfində piano çuluğa yiyləndim. Təhsili dörd ilə, yəni bir il qabaq başa vurdum. Tərif olmasının yənə əla qiymətlərlə. Arzum heç də piangoçu olmaq deyildi. Kamalın mənə təsirindən unuda bilmərəm. Onun əlindəki dirijor çubuğu gözlərimin önündən çəkilmirdi. Evin də, dərsdə, hətta voleybol oynayanda da o çubuğun cazibəsini bu gün də xatırlayıram. Sevdiyim fortepiano əsərləri hansıla idi bilirsənmi? Rahmanınovun İkinci Konserti, Skrabinin Sonatası, Şopenin Fantaziyası, Sostakovicin Prelüdləri... Amma

ziyasi, Şostakoviçin Preludiərlə... Amma Mosarta qıbtə edirəm. Ona xüsusi məhəbə bətim var... 1960-cı ildə Rimski Korsakov adına Leningrad Dövlət Konservatoriyasının simfonik dirijorluq sinfinə daxil oldum. Mərhum professor Nikolay Semyonovich Rabinoviç rəhbərəm idi. Tehsilimi bitirik. Bakiya qayıtdım. Opera və Balet Teatrında üç il dirijor işlədim. 1968-ci ildən başdırıjor işləyirəm. Onu da deyim ki, təhsil ilərində müəllimim sinifdə nəyi məsləhə bilib, həmin əsərlərə dirijorluq etmişəm. Oberin "Qara Domino" və C.Verdinin "Traviata" operalarına da tələbə ikən dirijorluq etmişəm.

nətşünaslıq doktoru, professor, Leninqrad): "Raufu tələbəlik çağlarından tanımışam. Kamalı isə paytaxt dirijoru kimmiş, ən istedadlı bir sənətkar kimi qiymətləndirdim. Rauf mənim tələbəm olub. Çok yüksək ziyalı tərbiyəsi görmüş Raufun əsərlərinin qabiliyyəti Leningradda açıldı. Rauf kim və bizi ucalara qaldıran öyrənməyə can atan tələbələrlə qürur duyuram. Çok bacarıqlı, çalışqan və özünə qarşı tələbkar idi. Onun çox gözəl əlleri, dirijora məxsus bovun qaməti və iti gözleri var. Partitura və

boyu, qəmət və mənzərələr var. Partitun arxasında tələbəmən qəmət qəbul etmək istəyir. Elə qapılır ki, bir an keçməmiş, sənki su kiçik mi içir notları. Pultun arxasında tələbəmən qəmət qəbul etmək istəyir. Cürbəcür tələbələr olur. Hərə bir cürə "bacarıq", amma o, buna sənət üçün doğulub. Zəhmətlə axtarışla edəndə sənətkarın zəkası aydın olur, zənindən gülüşür, günü-gündən püxtələşir. Raufun pult arxasında görəndə dirijor sənətinə rəğbətim artır. Mən onu görkəmli italyanlı dirijoru Klaudo Abbado ilə bir sırada görüyürəm. Onlar bir-birinə çox oxşayırlar, buna bədənin iki əli kimi. Raufun simasında Azərbaycan Niyazi məktəbinə uğurlar arzulayıram. Rauf həmin məktəbə Lenininqrad nəfəsi gətirib. Raufun uğurlarına biz leninqradlılar sevinirik, və həmisi.

Bu günədək Opera və Balet Teatrında Rauf aşağıdakı operaların və balet tamaşalarının dirijoru, musiqi rəhbəri olmuşdur: "Traviata", "Toska", "Spartak", "İldirimiş yollarla", "Knyaz İqor", "Koroğlu", "Yeddi Gözəl", "Qobustan" (balet), "Gəlin Qayası" (sonralar "Aldanmış Kəvəkib", "Şah İsmayıllı"), Qara Qarayevin yeni musiqi redaksiyasının musiqi rəhbəri, evni zamanda "Ko-

ra, Dün, Astana, İstanbul ve Minsk... pe-
ra tamaşalarının dirijoru ve müsiki rəhbəri
olmuşdur. Ayrı-ayrı bəstekarlar, ayrı-ayrı
nəfəslər, rəngarəng müsiki partituraları...

hərəkəti aktyorun ifasında izləyirik. Amma hərəkət də, pauza da, nəfəs də, danışq da, bir sözlə, bütün mühiti operada musiqi yaradır. Rauf dirijorluq edərkən çox vaxt onun hərəkətlərini izləyirəm. Həmin anlarda tamaşanın da, dinləyicinin də ona heyranlıqla baxdığını müşahidə edirəm. Onun üz və jestlərində, hər barmağının, kiçik işaretində tamaşanın ritmini, tempini hiss etmək mümkündür. Rauf, sözün həqiqi mənasında, dünya şöhrətli dirijordur. Vaxtılıq "Spartak" baletini izləyən bəstəkar, SSRİ Xalq artisti Aram Xaçaturyanla müsahibə hazırlamışdım. O deyirdi: "...Rauf Abdullayev böyük istedəda malik dünya dirijorudur. Yüksək tələbkarlıq, alicənablıq, sadəlik və səmimilik onun xarakter xüsusiyyətlərindəndir. Baletimi hazırlanıb bunun şahidi oldum. Orkestr onun rəhbərliyi ilə yüksək temperamentlə çıxış etdi. Onun əlini sıxarkən öz minnədarlığımı gizlədə bilmədim. O, öz sənəti ilə mənə sevinc bəxş etdi".

Mən Raufla yeni opera üzərində işləyərkən biz ilk gündən tamaşanı görməyə başlayırdıq. Mən ona mizanlardan, xarakterlərdən danışanda o, dərhal piano arxasına keçərdi, mənə musiqi dramaturgiyasındaki əsas parçaları çalardı. Hər ikimiz sevinc dolu ruhla işləyirdik. Raufun Türkiyə həyatında da birlikdə operalar hazırla-

ye həyatında da birləşə operalardan hazırlanmışdır. O, uzun zaman Ankara Dövlət Operasında baş dirijor işləmişdir. Türkiyə Mədəniyyət Nazirliyi məni S.Ələsgərovun "Milyonçunun diləngi oğlu" ("Zəngin babanın fəkir oğlu") əsərini musiqili səhnəyə qoymağə dəvət etdi. Rauf mənə hər cür şərait yaratdı və tamaşa yüksək səviyyədə keçdi. Sonra mən Mərsin Dövlət Opera və Balet Teatrını yaratmaq üçün yenidən Türkiyəyə dəvət olundum. Mərsin operasını qurdugum illərdə də Raufla birlikdə işlədik. Türkiyə Mədəniyyət Nazirliyi "Dodaqdan qəlbə" operasının (R.N.Güntəkin) librettosunu yazımağımı xahiş etdi. Mən onu Durmuş Önrələ birlikdə yazdım. Türk bəstəkarı Çətin İşqözlünün bəstəkarı olduğu operanı C.Gökçərlə birlikdə 2006-cı ildə Ankara operasında səhnəyə qoysuq. Musiqi rəhbəri və dirijoru yənə dostum Rauf idi. Türkiyənin sənət adamları, musiqiçilər, ədəbiyyatçılar Raufun böyük dirijor olduğunu yazdılar. Ona olan sevgi böyük idi. Rauf repertuарdakı klassik opera və baletlərə dirijorluq edirdi. Bundan qürur duyurdugələndi.

R.Abdullayev uzun illərdir Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrin bədii rəhbəri və baş dirijoru kimi dünyada tanınan sənətkardır. O, Amerika, Almaniya, Fransa, Avstraliya, İspanya, İtaliya, Meksika və Rusiyanın böyük orkestrlərində dönyanın ulduz vokalistləri, musiqiçiləri ilə konsertlər verir.

Onunla yeni tarixi layihəm olan "Koroğlu" operası üzərində TÜRKSOY-un Baş katibi, əziz dostumuz, qardaşımız, professor Dүisen Kaseinovun fəvqələdə təşkilat-

soń Dusen Kasılemonun İovqeladə təşkilatçılığı sayəsində 41 gün Bişkek Operasında birlikdə məşqlər etdik və 14 Türk də

da birlikdə məşqlər etdi və 14 Türk də Dövlət və Topluluqlardan dəvət etdiyimiz ulduz vokalist, xor və balet sənətçiləri ilə də sabah-axşam məşqlər etdi və nəfis bir tamaşanı səhnəyə qoymuş. Bu tamaşanı 2009-cu ildə Bişkek, Almaati, Ankara, Baki opera səhnələrində qastrollarda göstərdik. İkinci layihəmi isə 2010-cu ildə Astana Operasında səhnəyə qoymuş və iyul ayının 23-də Birinci Dünya Opera Festivalında İstanbul Haliç Kongde sarayında göstərdik.

tibl Dusen Kaseinovun təşkilatçılığı sayəsində səhnəyə qoymuşdur. Onunla birlikdə ən çox tamaşa hazırlayan rejissor mənəm, deyə bilərəm. Raufla işlədiyim üçün çox xoşbəxtəm. Çünkü o, çox tələbkar, dürüst, səhnə sənətinə böyük sevgi bəsleyən sənətkardır. Xüsusilə opera sənətinə olan mənəvi bağlılığını, məhəbbətini gördüyüüm üçün ona heyranam.

Bu gün Rauf Abdullayevin adına, xüsusiylə də dünya afişalarında tez-tez rast gəlmək olur. Bu təbiidir, çünkü R.Abdullayev sənət hər kürsüdən əlindən gəlir. Ancaq

sənətdə böyük yollar keçmişdir. Azərbaycan dövləti onun sənətinə həmişə yüksək qiymət vermişdir. Ulu öndərimiz Heydər Əliyev ona Azərbaycan Respublikasının Xalq Artisti fəxri adını vermişdir. O, həmdə “Şöhrət” ordeni ile təltif olunmuşdur. Prezidentimiz cənab İlham Əliyev isə onu “İstiqlal” ordeni ilə təltif etmişdir. O, bütün bunlara layiq professional sənətkardır.

Rauf parlaq sənətinin yüksək zirvəsinə dədir və sevdiyi dirijorluğu ilə Azərbaycan musiqi sənətini dünyada tanıtmağa davam edir.

Əziz dostum, qardaşım Rauf Abdullaevi 80 yaşı münasibətilə təbrik edirəm. Düşünürəm ki, Allahın köməkliyi ilə bun-

dan sonra da yeni layihələr üzərində işləyəcəyik. Dostuma arzu edirəm ki, həmişəki kimi sağlam, cəsarətli, tələbkar olsun. Çünkü o, xalqın görkəmli, dünya şöhrətli sənətkar oğludur. İllər keçəcək və biz birlikdə neçə-neçə tamaşalarla insanlara sevinc, xoşbəxtlik bəxş edəcəyik.

Birlikdə yeni yüz illərə, əziz dostum...

Əflatun NEMƏTZADƏ,
professor, sənətşünaslıq doktoru,
Əməkdar incəsənət xadimi